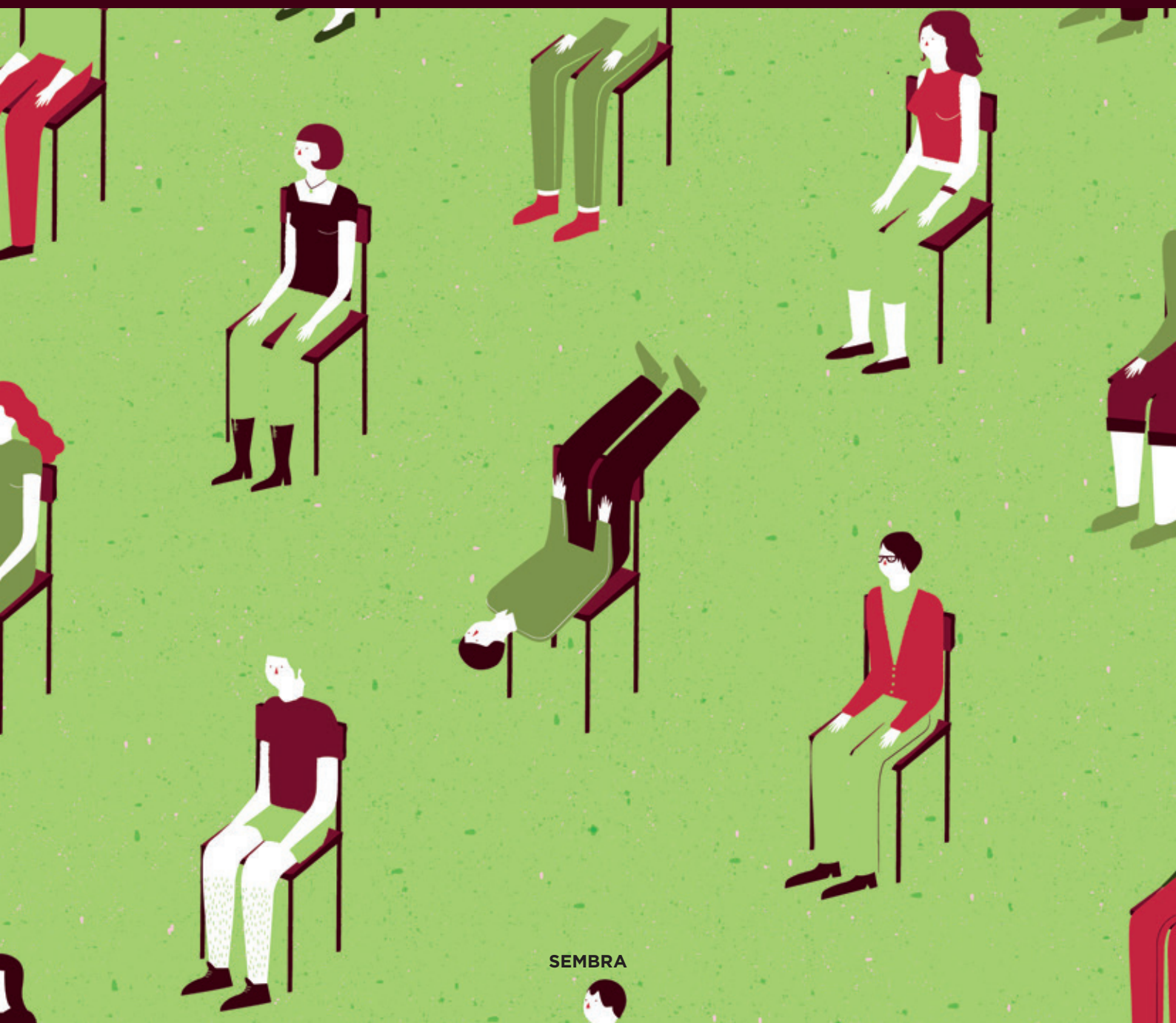

Stephen Chbosky

ELS AVANTATGES DE SER UN MARGINAT

PROPOSTA DIDÀCTICA
a càrrec de Maite Monar

SEMBRA

Stephen Chbosky

ELS AVANTATGES DE SER UN MARGINAT

Ed. Sembra Llibres, 2015

ISBN 978-84-942350-8-5

Apartat de correus 8
46740 Carcaixent (Ribera Alta)
didactica@sebrallibres.com
www.sebrallibres.com

PROPOSTA DIDÀCTICA

A càrrec de Maite Monar,
professora de Secundària i Doctora en Filologia Catalana

Coordinator: Xavi Sarrià

Maquetació: Mineral Gràfics | www.mineralgrafics.com

L'AUTOR

STEPHEN CHBOSKY va nèixer a Pittsburg (EUA) l'any 1970. Es va graduar en l'escola de guions de la Universitat del Sud de Califòrnia i, amb només vint-i-cinc anys, va estrenar *The Four Corners of Nowhere* al Festival de Cinema de Sundance, pel·lícula que va ser premiada al Festival de Cinema Underground de Chicago. L'any 1999, la seua primera novel·la, *Els avantatges de ser un marginat*, va ser un èxit inesperat i immediat als EUA, tant de públic com de crítica, i s'ha convertit en un fenomen de culte arreu del món. El 2012 va escriure el guió i va dirigir l'adaptació al cinema d'aquesta novel·la, amb Emma Watson, Ezra Miller, Paul Rudd i Logan Lerman com a protagonistes. El film va guanyar el premi de la crítica independent nord-americana a la millor pel·lícula de debut. Durant la seua trajectòria com a escriptor, guionista i productor, ha estat reconegut amb premis com l'Abraham Polonsky. L'any 2000 va escriure el guió i va dirigir la sèrie de televisió *Jericho*.

SINOPSI

En Charlie és un adolescent introvertit que viu amb la seua família aparentment modèlica. Quan acaba l'escola, el suïcidi del seu millor amic li dispara una sèrie d'inseguretats. L'entrada a l'institut arriba com una amenaça. Però, entre classe i classe, trobarà un professor que l'ajudarà a fer servir la literatura com una arma. I, sobretot, una colla de xavals més grans, atrevits i transgressors. Uns autèntics outsiders amb qui pujarà a les salvatges muntanyes russes de l'adolescència per descobrir emocions ocultes i aprendre a combatre les allargades ombres que el turmenten.

Els avantatges de ser un marginat és més que una narració explicada amb una llarga sèrie de cartes íntimes, divertides i devastadores. És més que un relat ple de referències a cançons, llibres i pel·lícules. És més que l'aclamada obra de debut d'Stephen Chbosky que s'ha convertit en un fenomen de culte amb versió cinematogràfica inclosa. És una novel·la captivadora que explora els traumes, les expectatives i els sentiments d'uns adolescents que batallen per aprendre a viure. I per sentir-se infinits.

1

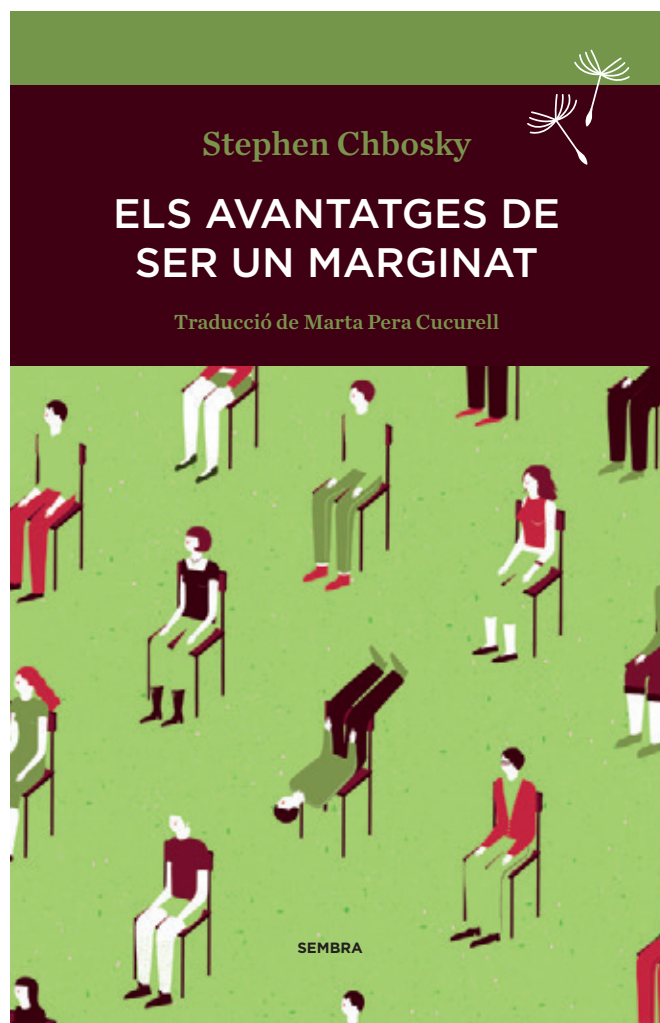
ABANS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS PARATEXTOS

Els avantatges de ser un marginat

STEPHEN CHBOSKY

Ed. Sembra Llibres, 2015

1.1 L'obra que llegiràs a continuació va ser el debut de l'escriptor, guionista i productor Stephen Chbosky l'any 1999 i ha estat traduïda per Marta Pera Cucurell l'any 2015. Després de llegir la biografia de l'autor que apareix en l'interior, **quin creus que ha estat el motiu d'haver-la traduït al català setze anys després?**

1.2 Després de llegir la sinopsi de l'obra en la contracoberta i el fet que aquesta novel·la estiga considerada “un fenomen de culte amb versió cinematogràfica inclosa” respon, **què esperes trobar en aquesta obra? Quines expectatives et plantejes?**

Elabora un text de 150 paraules en què faces una prelectura, és a dir, on expliques quina sensació et provoca la futura lectura d'aquesta novel·la després d'haver-la fullejat, observat els paratextos i llegit la coberta i la contracoberta. Et recomanem que no deixes de veure la versió cinematogràfica, això sí, després de la seua lectura.

1.3 Un dels paratextos que més crida l'atenció en aquesta novel·la és el títol. El sintagma nominal que forma el títol, *Els avantatges de ser un marginat*, utilitza dos termes que poden considerar-se oposats; d'una banda, el substantiu amb connotacions positives “avantatges” i, d'altra, el mot despectiu “marginat”, definit pel diccionari com a persona “que per diverses causes no es troba plenament integrada dins una comunitat social i en rep un tracte discriminatori, excloent o repressiu”. **Pensa en el significat del títol i contesta, quin tipus de final creus que tindrà aquesta obra; final feliç o final tràgic? Què prevaldrà més: la condició de marginat del protagonista o la dels avantatges que li ha comportat ser-ho?**

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.1 MANERES DE LLEGIR I ESCRIURE

El plaer de la lectura i de l'escriptura adquireixen un paper protagonista a la novel·la. Charlie és un gran lector adolescent i un futur escriptor, i té una forma peculiar/especial de dur a terme aquesta afecció i de reflexionar-hi sobre l'acte de llegir i treballar la lectura. **Estàs d'acord amb aquesta afirmació? Continua la llista de moments que ara iniciem i justifica la teua resposta.**

"A mi m'agrada llegir-me els llibres dues vegades." (pàg. 17)

"En ma vida he sentit ningú que faci servir les paraules 'corpulent' i 'icterícia'. Ni tan sols els professors. I de què serveix, doncs, fer servir aquestes paraules que ningú més coneix o que resulten incòmodes de dir? És que no ho entenc." (pàg. 23)

2.2 CHARLIE I EL SEU MÓN LITERARI

A més, el seu professor de literatura, Bill, intenta ensenyar-li a fer de la literatura una arma per millorar la seua vida. Al llarg de la novel·la, apareixen nombroses referències literàries, que ell utilitza per intentar aclarir els seus pensaments i sentiments. **Fes un recull de totes aquestes referències literàries que hi apareixen per conèixer millor el nostre protagonista mentre vas llegint-la i ompli la fitxa amb ajuda d'Internet:**

OBRA	Per cert, el llibre és <i>Matar un rossinyol</i> . Si no l'has llegit ho hauries de fer. (pàg. 17)
AUTORA	Harper Lee
NACIONALITAT	Nord-americana
ÈPOCA	Anys 60
GÈNERE	Novel·la. Clàssic de la literatura nord-americana moderna
FOTO	

2.3 LA RECOPIACIÓ DE CANÇONS EN CASSET

De la mateixa manera que hi trobem nombroses referències literàries, la música també hi és present i fonamental en la vida d'aquest adolescent en el seu primer any d'institut. Gràcies a aquesta via d'escapament, Charlie troba la pau interior i moments de felicitat i gaudi. **Fes una relació de les diferents referències musicals que s'hi esmenten i fes un recull de tots els grups musicals que hi apareixen mentre vas llegint-la:**

NOM DEL GRUP	The Smiths
ANY DE FUNDACIÓ	1982
NACIONALITAT	Britànica
ESTIL	Rock alternatiu
MÚSICA EN	Anglès
FOTO	

RECURSOS ON-LINE: SPOTIFY

Després pots gaudir-ne d'aquesta selecció de temes (encara que no amb format casset) que posen la banda sonora a aquesta novel·la en l'Spotify de Sembra Llibres.

https://play.spotify.com/user/sebrallibres/playlist/4RBriTCV1D80b-NofHhWpXA?play=true&utm_source=open.spotify.com&utm_medium=open

2 DURANT LA LECTURA TREBALLEM LA INTERTEXTUALITAT I PIULEM LA NOVEL·LA

2.4 CITES AL TWITTER

La idea de compartir idees i frases d'una novel·la mentre la llegim atrau, per això **aquesta activitat planteja fer una lectura col·lectiva al Twitter**, al mateix temps que apreneu a citar (entre cometes i esmentant el número de pàgina). A més, es pot afegir la possibilitat d'incloure piulades valoratives de 140 caràcters. Una possibilitat és que la periodització de la lectura col·lectiva es dividisca en cadascuna de les cartes que escriu el protagonista.

lggggnasi @IgnasiSal 19 març

M'ha encantat #ElsAvantatgesDeSerUnMarginat. No li puc fer justícia en sols 140 caràcters, simplement és un llibre que cal llegir.

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.1 RESUMS DIGITALS

Una bona forma de resumir històries amb creativitat i personalitat és la creació d'un relat digital, entès com l'art de contar una història en escassos minuts combinant una varietat de recursos multimèdia. Hi ha moltes maneres de crear-ne, us en proposem una de ben senzilla.

A partir del resultat de l'activitat sisena, elabora una presentació de diapositives que explique la novel·la amb imatges acompanyades de cites. Us recomanem que busqueu un fil conductor com ara que les imatges siguin fotos vostres que recreen els personatges en els moments més importants de la novel·la o amb *Playmobils*, actors famosos, els *Simpson*, etc.

Una altra alternativa per a explicar *Els avantatges de ser un marginat* és la creació d'un videolit sobre la novel·la. Us proposem que, per equips, n'elaboreu un. Per ajudar-vos us deixem un enllaç explicatiu al detacat d'aquesta pàgina.

Una altra opció és fer servir una de les cançons que trobareu a la banda sonora d'aquesta novel·la en l'*Spotify* de Sembra Llibres.

https://play.spotify.com/user/sebrallibres/playlist/4RBRiTCV1D80b-NofHhWpXA?play=true&utm_source=open.spotify.com&utm_medium=open.

RECURSOS ON-LINE: VIDEOLIT

Un videolit és una càpsula audiovisual que s'articula a partir d'un text literari. En aquests enllaços trobaràs més informació sobre com es realitzen i alguns exemples interessants:

<http://www.videolit.org>

<http://primerdebat.blogspot.com.es/p/videolit.html>

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.2 PERSONATGES

A la classificació tradicional sobre la funció que desenvolupa el personatge literari, trobem que el personatge principal és el subjecte; l'objecte, el personatge que persegueix el subjecte; l'ajudant, el personatge que ajuda el subjecte; i, finalment, l'oponent, el personatge que interfereix negativament en l'acció del subjecte.

L'activitat que et plantejem ara és fer una relació de personatges a partir del subjecte (Charlie), l'objecte (Sam/Helen), els ajudants (Patrick, Michael, família) i els oponents (Susan i companys de l'institut), a mena d'arbre genealògic online. Hi ha diverses eines gratuïtes a la xarxa com ara <http://www.geni.com/> que et poden ajudar.

D'altra banda, es pot tractar el caràcter i la psicologia dels personatges a partir de les accions que hi realitzen. **Et suggerim que escrigues les cites que mostren accions rellevants del protagonista i que els descrigues a partir d'un nombre determinat d'adjectius que extragues d'aquestes accions.** Per exemple:

“-Ets un friki, ho sabies? Sempre has sigut un friki. Tothom ho diu. Fa temps que ho diuen.

-M'esforço per no ser-ho.” (pàg. 35)

3.3 GÈNERE EPISTOLAR I NARRATARI

La novel·la s'estructura en quatre parts, cadascuna de les quals està formada per un munt de cartes. Totes aquestes cartes que escriu Charlie (el narrador) van adreçades a una persona desconeguda (el narratari) de la qual Charlie ens diu el motiu pel qual l'ha triada.

“T'escric a tu perquè ella va dir que escoltes i entens les coses i no vas intentar anar-te'n al llit amb aquella persona en aquella festa tot i que hagueres pogut. (...) Em sembla que tu ho entendràs més bé que ningú perquè em sembla que tu saps què vol dir viure i ho saps valorar. Almenys espero que sí, perquè hi ha gent que recorre a tu perquè els ajudis i perquè els facis costat, i és tan senzill com això.” (pàg. 11)

“Vaig veure una noia a classe, que no es va fixar en mi, i que va parlar extensament de tu amb una amiga seva. I tot i que jo no et coneixia, em va semblar com si et conegués perquè em vas semblar molt bona persona. La mena de persona a qui no li fa res rebre cartes d'un adolescent.” (pàg. 215)

Et proposem ara que inventes una biografia d'aquesta persona desconeguda que aparega ben descrita a partir de les dades que apareixen a l'obra i de les que tu t'imagines. Pensa que has de parlar amb Stephen Chbosky per a convèncer-lo que escriga una segona part d'aquesta novel·la en què els protagonistes serien narrador i narratari.

Com seria aquesta persona? Escriu un text entre 150 i 200 paraules sobre aquest personatge desconegut que el faci suficientment interessant per protagonitzar al costat de Charlie la continuació d'aquest relat que ha captivat tants lectors.

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.4 LLENGUA

3.4.1 La llengua que fa servir el protagonista adolescent de la novel·la en aquest relat es caracteritza per l'ús de col·loquialismes en les seues cartes. **Aquesta activitat consisteix a fer un recull d'una banda d'aquestes expressions col·loquials juvenils i, d'altra, a posar noves expressions de l'argot juvenil actual i altres que pertanyen a l'estàndard. Serveix-te del diccionari si és necessari.**

	EXEMPLES	SIGNIFICAT
COL·LOQUIALISMES	1. “ <i>Pixar de riure</i> ” (pàg. 22)	Riure molt
	2. “ <i>Xeringar-lo</i> ” (pàg. 20)	Fastiguejar

3.4.2 D'altra banda, la varietat lingüística que fa servir la traductora Marta Pera Cucurell és l'oriental. **Justifica aquesta afirmació amb exemples de desinències verbals** de diferents temps verbals, de possessius, d'accentuació i, fins i tot, de geosinònims. Per exemple: l'ús de la desinència –o per a la primera persona del present d'indicatiu ‘destaco’:

“No destaco gaire, i només un nano que es diu Sean es veu que s'ha fixat en mi.” (pàg. 16)

3.5 LITERALITAT I FIGURES RETÒRIQUES. COMPARANCES I SARCASME

A la novel·la *Els avantatges de ser un marginat* podem trobar diferents figures literàries. Abunden les comparances, també hi ha metàfores i hipèrboles i, d'altra banda, Charlie sovint fa servir la literalitat, la qual cosa emprenya considerablement la gent que l'envolta.

Identifica als següents fragments la figura literària utilitzada i explica-la.

“Em sento infinit.” (pag. 42)

“Més fumat que una puta xemeneia.” (pàg. 43)

“Els llums de fora estaven encesos, i nevava, i tot era màgic. Com si fóssim uns altres. Com si estiguéssim en un lloc millor.” (pàg. 73)

“Era una mena de petó que em va fer saber que no havia sigut tan feliç en ma vida.” (pàg. 78)

“La iaia és molt gran i no té gaire memòria, però fa les galetes més bones del món.” (pàg. 92)

“I potser l'he enganyat perquè no li he dit que em costava escoltar-la sempre sense que em deixés una escltxa per poder-li contestar alguna cosa.” (pàg. 139)

“Si hi tornes, ho diré a tothom. I si amb això no en tens prou, et deixaré cec.” (pàg. 160)

“Se'm fa estrany pensar que els professors són persones.” (pàg. 174)

“Moriria per tu. Però no vull viure per tu.” (pàg. 178)

3.6 RECORDS I AVANÇAMENTS

Mentre Charlie escriu la seua vida més o menys actual a les cartes, de tant en tant recorda la seua infantesa i alguns esdeveniments molt rellevants que han marcat la seua personalitat, i també avança informació sense acabar de concretar-ho fins a l'epíleg, en què recapitula tota l'obra. **Series capaç d'identificar aquests records i avançaments?** Per exemple:

“A la meua escola no passava gaire que un noi i una noia fossin millors amics.” (pàg. 16)

“Una vegada, quan tenia dotze anys, em vaig beure una cervesa amb el meu germà i no em va agradar.” (pàg. 43)

3

DESPRÉS DE LA LECTURA TREBALLEM ELS ELEMENTS CLAU DE LA NOVEL·LA

3.7 CONTEXT ESPACIAL. GEOLOCALITZACIÓ

L'obra *Els avantatges de ser un marginat* està situada als Estats Units d'Amèrica durant el curs escolar 1991-1992. Aquest és el primer any d'institut de Charlie així com l'últim de la seua germana i dels seus amics. Imagina't que el proper curs el nostre protagonista vol visitar amics i família i, fins i tot, la universitat en què va estudiar el professor Bill.

Et suggerim que muntis una ruta literària que incloga les diferents universitats nord-americanes on estaran els amics i germans de Charlie, fins i tot on va estudiar el seu professor Bill. Comença la ruta en la universitat de la seua estimada. Un instrument molt útil per a traçar-la és l'eina digital de geolocalització a través del *Google Maps*.

Bill (Brown 189)

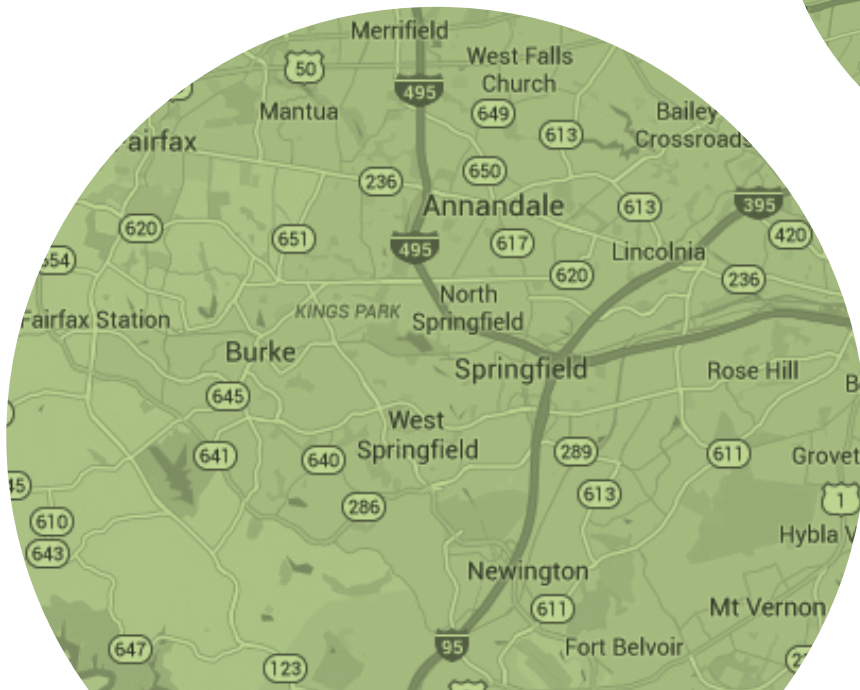
Patrick (Washington 177)

Germà i Sam (Pennsilvània 182)

Alice (Nova York, 178)

Mary Elizabeth (Berkeley, 178)

Germana (Sarah Lawrence, 177)

3.8 FINAL I VALORACIONS

3.8.1 Ara que ja has acabat de llegir *Els avantatges de ser un marginat*, pots comprovar quines hipòtesis de la teua valoració primera eren certes i quines no. **Has tingut una bona intuïció? Has encertat el tipus de final que vas preveure? Redacta una valoració final d'unes 200 paraules en què expliques quina sensació has tingut en acabar-la, quins moments destacaries com a més colpidors i si canviaries qualsevol aspecte.** Les últimes paraules de la teua valoració han de ser: “La meua puntuació global és un ____” (*l'obra es puntuja sobre 10*).

3.8.2 Tota la resta de la classe, del curs o de l'institut ha llegit aquesta novel·la també, **seria molt interessant que compartíreu la puntuació final de la vostra valoració i iniciàreu un debat en què justificàreu la puntuació.** El debat podeu dur-lo a terme oralment a classe o a través de piulades al *Twitter*. Després, a partir de totes les puntuacions, **elaboreu en grup una estadística en què, mitjançant un rànquing, establiu la nota mitjana** que li doneu a la novel·la *Els avantatges de ser un marginat*.

3.9 RESSENYES PERIODÍSTIQUES

3.9.1 Aquesta novel·la, des de la seua publicació en març del 2014, ha estat comentada en diversos mitjans de comunicació. **Llig les següents crítiques i debateu a classe si esteu d'acord o no i quina és, des del vostre punt de vista, la ressenya que millor descriu l'obra.**

3.9.2 Si la novel·la t'ha agradat molt, **et plantegem que enregistres un vídeo en què presentes la novel·la i la recomanes, fins i tot pots enviar la recomanació a pàgines com ara la de *Kuentolibros*, on pots penjar-la i invitar la resta del món a llegir-la.**

ELS AVANTATGES DE SER UN MARGINAT ALS MITJANS
Diversos mitjans de comunicació s'han fet ressò del llibre. Ací teniu un recull de destacats d'algunes ressenyes.

“Riuràs, ploraràs i t'enganxarà. La recordaràs per sempre.”
The Guardian

“Se'l passen de mà en mà com una patata calenta, i se'n recomanen la lectura des del primer moment.”
The New York Times

“Comovedora, inspiradora i bellament escrita.”
USA Today

“L'instint amorós d'en Charlie és molt fort. Al llarg del llibre exhibeix contínuament una saviesa pura que ens agrada llegir i presenciar.”
Los Angeles Times

“*Els avantatges de ser un marginat* ha entrat per la porta gran de les troballes, aquelles que romanen instal·lades en el nostre cervell per sempre més. És com la teva música preferida que et poses un cop i un altre i sempre t'agrada. És com la certesa que la trobada amb els amics de tota la vida només pot aportar-te una immensa felicitat. És com un petó apassionat. És un llibre que sempre recomanaré, entre d'altres coses, per recordar-nos que encara podem sentir-nos infinits.”
Blog literari *Tot és una mentida*

Stephen Chbosky
ELS AVANTATGES DE SER UN MARGINAT

PROPOSTA DIDÀCTICA
Maite Monar